

УДК 330.341.2

**МЕХАНІЗМ УЗГОДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ
СУБ'ЄКТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: РІВНІ ТА ЗАСОБИ
КООРДИНАЦІЇ**

*О. О. Алсуф'єва, ст. викладач, Національна металургійна академія України,
alsufjeva@i.ua*

Методологія дослідження. Результати отримані на основі застосування наступних методів: загального й особливого – при встановленні актуальності концепції узгодження економічних інтересів з приводу інноваційної діяльності; абстракції – при визначенні сутності механізму узгодження інтересів, системно-структурного – при аналізі особливостей узгодження економічних інтересів суб'єктів національної інноваційної системи (НІС) на різних рівнях та з'ясуванні відповідних індикаторів, системного – при визначенні засобів координації зазначених інтересів та розробці практичних рекомендацій щодо орієнтирів інноваційної політики держави.

Результати. Виявлено, що механізм узгодження економічних інтересів суб'єктів НІС є одним із стрижневих засад інституту узгодження дій суб'єктів інноваційної діяльності як одного із ключових інститутів національної інноваційної системи.

Показано, що узгодження означених інтересів відбувається майже на всіх рівнях економіки – від нанорівня до міжнародного рівня, а певний стан загальної їх узгодженості досягається внаслідок взаємного впливу суб'єктів майже всіх рівнів НІС як прямого, так і не прямого та опосередкованого іншими суб'єктами або інститутами характеру.

Встановлено, що механізм узгодження економічних інтересів суб'єктів НІС має складну структуру, яку за функціональним критерієм структуризації можна представити як множину засобів координації: процедур, методів, інструментів, процесів, стимулів та ініціатив, що сприяють досягненню стану загальної врівноваженості означених інтересів як в цілому, так і у кожному конкретному випадку, зокрема.

Новизна. У ході аналізу механізму узгодження економічних інтересів суб'єктів НІС виявлено його рівні, індикатори та засоби координації інтересів, що систематизовані за функціональним критерієм.

Практична значущість. Запропоновано орієнтири політики держави в інноваційній сфері, що спрямовані на створення умов активізації суб'єктів НІС на основі досягнення балансу їх інтересів.

Ключові слова: інноваційна діяльність, національна інноваційна система, рівні національної інноваційної системи, узгодження економічних інтересів, методи узгодження економічних інтересів, процедури узгодження економічних інтересів.

Література

1. Лебедева Л. В. Сучасна інноваційна політика держави в Україні: проблеми та перспективи реформування / Л. В. Лебедева // Ефективна економіка. – 2014. – № 1. – Режим доступу : URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2664>

Lebedeva L. V. *Suchasna innovatsiyina polityka v Ukraini: problemy ta perspektyny reformuvannia* [Modern Innovation Policy in Ukraine: Problems and Prospects of Reform] / L. V. Lebedeva // *Efektivna ekonomika*. – 2014. – № 1. – Rezhym dostupu : URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2664>

2. Архиреев С. И. Дуализм институциональной архитектуры и задачи рыночной трансформации / С. И. Архиреев // Институційна архітектура та механізм економічного розвитку: матеріали симпозиуму. – Харків : ІЕП МОН України, 2005. – С. 85–88.

Arkhireev S. I. *Dualizm institutsionalnoy arkhitektoniki i zadachi rynochnoy transformatsii* [Dualism of Institutional Architectonics and Tasks of Market Transformation] / S. I. Arkhireev // *Institutsiyina arkhitektonika ta mekhanizm ekonomichnoho rozvytku: materialy sympoziumu*. – Kharkiv : IEP MON Ukrainy, 2005. – P. 85–88.

3. Институциональная архитектура и динамика экономических преобразований / [Т. И. Артемова, С. И. Архиреев, А. А. Гриценко и др.]; под ред. А. А. Гриценко. – Х. : Форт, 2008. – 928 с.

Institutsionalnaya arkhitektonika i dinamika ekonomicheskikh preobrazovaniy [Institutional Architectonics and Dynamic of Economic Transformations] / [T. I. Artemova, S. I. Arkhireev, A. A. Gritsenko i dr.]; pod red. A. A. Gritsenko. – Kh. : Fort, 2008. – 928 p.

4. Дементьев В. В. Институты: проблема определения понятия / В. В. Дементьев // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: економічна. – Донецьк : ДонНТУ. – 2008. – Вип. 35. – С. 5–35.

Dementev V. V. *Instituty: problema opredeleniya ponyatiya* [Institutions: the Problem of Definition] / V. V. Dyemyentyev // *Naukova pratsi Donetskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu*. Seria: ekonomichna. – Donetsk : DonNTU. – 2008. – Vyp. 35. – P. 5–35.

5. Костусев А. А. Конкурентная политика в Украине: Монография / А. А. Костусев; М-во образования и науки Украины, Киев. нац. экон. ун-т. – К. : КНЕУ, 2004. – 310 с.

Kostusev A. A. *Konkurentnaya polityka v Ukraine* : Monografiya [Competitive Policy in Ukraine: Monograph] / A. A. Kostusyev; M-vo obrazovaniia i nauki Ukrainy, Kiev, nats. ekon. un-t. – K. : KNEU, 2004. – 310 p.

6. Лозова Г. М. Институційні аспекти створення ефективного конкурентного середовища в Україні / Г. М. Лозова // Підприємництво, господарство і право. – 2002. – № 5. – С. 117–121.

Lozova H. M. *Institutsiyini aspekty stvorennia efektyvnoho konkurentnogo seredovyscha v Ukraini* [Institutional Aspects of Creating an Effective Competitive Environment in Ukraine] / H. M. Lozova // *Pidpryemnytstvo, gospodarstvo i pravo*. – 2002. – № 5. – P. 117–121.

7. Малий І. Й. Институційні зміни системи розподілу економічних факторів у транзитивній економіці / І. Й. Малий // Економічна теорія. – 2004. – № 1. – С. 56–68.

Malyy I. Y. *Instytutsionalni zminy systemy rozpodilu ekonomichnyh factoriv u tranzytivniy ekonomitsi* [Institutional Changes in the System of Distribution of Economic Factors in Transitive Economy] / I. Y. Malyy // *Ekonomichna teoriia*. – 2004. – № 1. – P. 56–68.

8. Мандибур В. О. Нормативно-правова складова інституційної архітекτονіки державної форми власності / В. О. Мандибур // *Економічна теорія*. – 2005. – № 1. – С. 83–98.

Mandybura V. O. *Normatyvno-pravova skladova instytutsiynoi arkhitektoniky derzhavnoi formy vlasnosti* [Normative and Legal Component of Institutional Architectonics of State Form of Property] / V. O. Mandybura // *Ekonomichna teoriia*. – 2005. – № 1. – P. 83–98.

9. Михальчишин Н. Л. Конкурентна політика в Україні: проблеми реалізації та напрями їх вирішення / Н. Л. Михальчишин // *Соц.-екон. пробл. сучас. періоду України*. – 2008. – Вип. 6. – С. 121–129.

Mykhalchyshyn N. L. *Konkurentna polityka v Ukraini: problemy realizatsii ta napriamy vyrishennia* [Competitive Policy in Ukraine: Problems of Implementation and Ways of Their Solution] / N. L. Mykhalchyshyn // *Sots.-ekonom. probl. suchas. periodu Ukrainy*. – 2008. – Вип. 6. – P. 121–129.

10. Яременко О. Л. Інститути й економічна свобода господарювальних суб'єктів / О. Л. Яременко, О. М. Панкратова // *Економічна теорія*. – 2007. – № 3. – С. 56–71.

Yaremenko O. L. *Instytuty i ekonomichna svoboda hospodariivalnykh subiektiv* [Institutions and Economic Freedom the Economic Entities] / O. L. Yaremenko, O. M. Pankratova // *Ekonomichna teoriia*. – 2007. – № 3. – P. 56–71.

11. Федулова Л. І. Концептуальна модель інноваційної стратегії України / Л. І. Федулова // *Економіка і прогнозування*. – 2012. – № 1. – С. 87–100.

Fedulova L. I. *Kontseptualna model innovatsiynoi stratehii Ukrainy* [Conceptual Model of Innovation Strategy of Ukraine] / L. I. Fedulova // *Ekonomika i prohnouzuvannia*. – 2012. – № 1. – P. 87–100.

12. Яременко О. Л. Архітектоніка інституційних змін / О. Л. Яременко // *Інституційна архітектоніка та механізм економічного розвитку: матеріали симпозиуму*. – Харків : ІЕП МОН України, 2005. – С. 70–72.

Yaremenko O. L. *Arkhitektonika instytutsiynykh zmin* [Architectonics of Institutional Changes] / O. L. Yaremenko // *Instytutsiyna arkhitektonika ta mekhanizm ekonomichnoho rozvytku: materialy sympoziumu*. – Kharkiv : ІЕП МОН України, 2005. – P. 70–72.

13. Савчук В. С. Базисні економічні інститути і напрями аналізу їх парних взаємозв'язків / В. С. Савчук, В. Д. Якубенко // *Економічна теорія*. – 2005. – № 2. – С. 49–63.

Savchuk V. S. *Bazysni ekonomichni instytuty i napriamy analizu yikh parnykh vzaïmozv'язkiv* [Basic Economic Institutions and Trends of Analysis of Their Paired Relationships] / V. S. Savchuk, V. D. Yakubenko // *Ekonomichna teoriia*. – 2005. – № 2. – P. 49–63.

14. *Економічна енциклопедія : У 3 т. / [відп. ред. С. В. Мочерний]*. – К. : Видавничий центр «Академія», 2009. – Т. 3. – 952 с.

Ekonomichna entsiklopedia : U 3 t. [Economic Entsyclopedia: In 3 volumes] / [vidp. red. S. V. Mochernyy]. – K. : Vydavnychyy tsentr «Akademia», 2009. – T. 3. – 952 p.

15. Федірко О. А. Національна інноваційна система як об'єкт державної інноваційної політики / О. А. Федірко // *Вісник інституту економіко-правових досліджень НАН України*. – 2010. – № 1. – С. 63–88.

Fedirko O. A. *Natsionalna innovatsiynna sistema yak obiekt derzhavnoi innovatsiynoi polityky* [National Innovation System as an Object of State Innovative Policy] / O. A. Fedirko // *Visnyk instytutu ekonomiko-pravovykh doslidzhen NAN Ukrainy*. – 2010. – № 1. – P. 63–88.

16. Хайек Ф. Конкуренция как процедура открытия / Ф. Хайек // *МЭ и МО*. – 1989. – № 12. – С. 6–14.

Khayek F. *Konkurentsya kak protsedura otkrytiya* [Competition as a Procedure for Opening] / F. Khayek // *ME i MO*. – 1989. – № 12. – P. 6–14.

17. *Економіка переходного періоду / [под. ред. В. В. Радаева, А. В. Бузгалина]*. – М. : Издательство МГУ, 1995. – 410 с.

Ekonomika perekhodnogo perioda [Economics of Transition] / [pod. red. V. V. Radayeva, A. V. Buzgalina]. – M. : Izdatelstvo MGU, 1995. – 410 p.

18. *Держстат України, 1998–2014 [Електронний ресурс]*. – Режим доступу : URL : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/ni/ind_rik/ind_u/2002.html

Derzhstat Ukrainy, 1998–2014 [Ukraine's State Statistics, 1998–2014][Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : URL : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/ni/ind_rik/ind_u/2002.html

19. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2013 році. Статистичний збірник. / Державна служба статистики України. – К. : ДП «Інформаційно-видавничий центр Держстату України», 2014. – 314с.

Naukova ta innovatsiyna diialnist v Ukraini u 2013 rotsi. Statystychnyy zbirnyk. [Research and Innovation in Ukraine in 2013. Statistical digest]. / Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. – K. : DP «Informatsiyno-vydavnychy tsestr Derzhstatu Ukrainy», 2014. – 314 p.